

[P. N. Petersen (Røgle).]

og klasser i befolkningen, og så længe der er nogenlunde ro i verden. Men udvikler forholdene sig sådan, at en gruppe af befolkningen bliver mere talstærk end alle de andre folkegrupper tilsammen, frygter jeg for, at der bliver trange kår for det enkelte menneskes personlige frihed — og det gælder både på det politiske, det økonomiske og på åndslivets område.

Det er forresten noget, vi alle er på det rene med, også forfatningskommissionen og den høje regering, hvorfor man søger at modvirke en sådan udvikling ved forslaget § 42, der siger, at en trediedel af folketingets medlemmer kan begære et forslags vedtagelse prøvet ved en folkeafstemning, ved hvilken der stemmes for og mod lovforslaget. Hvis et flertal af de i afstemningen deltagende folketingsvælgere, dog mindst 30 pct. af samtlige stemmeberettigede, stemmer mod lovforslaget, vil det være bortfaldet. Jeg kan roligt sige for mit eget vedkommende, at jeg ganske simpelt ville have stemt imod grundlovsforslaget, hvis denne 30 pct.s bestemmelse ikke var blevet indsat i forslaget, for hvis det ikke var sket, ville det enkelte menneske være fuldstændig prisgivet det herskende flertals nåde og unåde; endda føler jeg mig ikke helt sikker på, at man igennem disse procentbestemmelser opnår den tilsigtede virkning. Reglen vil uden tvivl få en vis præventiv betydning, som ligger deri, at et flertal i adskillige tilfælde vil vige tilbage for at udsætte sig for den risiko, en folkeafstemning altid vil indebære.

Men alligevel frygter jeg for, at virkningerne ikke helt vil svare til forventningerne. Folkeafstemningen kan måske også være et tveægget sværd, der sårer den, der har det i hånden. Den tidligere statsstatsminister hr. Hans Hedtoft betroede fornylig det høje folketing, at socialdemokratiet ikke frygter folkeafstemningen som politisk våben. Jeg beder om den højterede formands tilladelse til at anvende enkelte citater, først fra folketingstidenden sp. 2219 og 2220. Her udtaler hr. Hans Hedtoft bl. a.:

„Som det største parti kan vi endda muligvis anvende dette våben med større kraft end andre. Det er ikke utænkeligt, at vi igennem folkeafstemningen kan sørge for, at en antisocialdemokratisk regering overhovedet ikke kan gennem-

føre et brud med den folkepolitik, hvis linie socialdemokratiet har lagt og ønsker fastholdt. Statsministeren mener, at folkeafstemning fortrinsvis vil blive anvendt som politisk trusel. Vi noterer os denne udtalelse, og vi skal love ham at tænke nærmere herover.“

Jeg føler mig altså ikke helt sikker på, at disse procentbestemmelser vil kunne opfylde de forventninger, der næres til dem, men alene deres tilstedeværelse i forslaget viser, at den høje regering er klar over den fare, etkammersystemet rummer for den personlige frihed for det enkelte menneske; der er vel mulighed for, at det under den videre behandling af grundlovsforslaget kan lykkes at finde midler til at værne den personlige frihed på en mere effektiv måde. Sikringen af den personlige frihed for det enkelte menneske og de enkelte mindretal er det foreliggende grundlovsforslags akilleshæl. Det er her, den høje regering og rigsdag er naglet til ansvaret overfor de slægtled, der følger efter os. Jeg beder dette høje ting om at være yderst agtpågivende overfor dette meget sårbare punkt. Vi må ikke helme, før vi finder den helt rigtige løsning af dette spørgsmål.

Som jeg sagde før, kan etkammersystemet meget vel anvendes, når der kan oprettholdes en vis ligevægt imellem de forskellige stænder og klasser i befolkningen og der er nogenlunde ro i verden. Men i de svære stunder i folkernes liv, når de stærke lidenskaber raser og de store stemningsomslag finder sted, er etkammersystemet et meget ømtåligt politisk instrument. Jeg behøver i denne forbindelse kun at nævne Weimarforfatningen, der ved sin tilblivelse blev betegnet som den frieste forfatning i verden. Men den kunne ikke holde til de svære rystelser, der hærgede det tyske folk i tiden mellem de to verdenskrige. Den udklækkede Hitler og konsorter og var en medvirkende årsag til alle senere ulykker.

Det er kun sandhed med modifikation, når det hævdes, at det var de mange partidannelser, der ødelagde Weimarforfatningen. De store partier vil altid helst være fri for de små. Nej, årsagen til dens forlis var preusserånden, Nietzsches og Bismarcks ånd, der under de ulykkelige tilstande efter første verdenskrig greb det tyske folk og fandt udløsning i Hitlers person, som i virkeligheden kun var et produkt af omstændighederne. Hvor hurtigt og afgørende en